

NAŠA MISL

Leto III.

OMLADINSKI KULTURNO - POLITIČNI LIST

Štev. 6 (39).

Izhaja štirinajstredneno

V Ljubljani, dne 30. januarja 1938

Celoletna naročnina znaša 18 Din

Ljubljana, 30. januarja 1938.

V Sovjetski Uniji je končano »čiščenje« komunistične stranke. Tako pravi uradni glasovi. Toda vsako sovjetsko uradno poročilo je treba pozorno dešifrirati. V zvezi s koncem čiščenja je bil objavljen sklep Centralnega Komiteja stranke, ki obsoja postopanje lokalnih funkcionarjev, češ da so vršili čiščenje nepravilno, površno, celo nepošteno. Ni so se ozirali na individualne posebnosti vsakokratnega obtoženca, s čim večjim številom denuncijacij so si mislili zaslužiti zaupanje višjih krogov. Sklep pravi, da so se ravno med te, ki jim je bilo čiščenje poverjeno, vrinili sovražniki ljudstva, ter končno zahteva, da se tudi proti njim uvede postopanje in da se najstrožje kaznujejo. Tako, namestu, da bi teror nehal, se bo še raztegnil in zajel še nedotaknjene vrste novih žrtev.

Isti slučaj je bil, ko je po končani kolektivizaciji, ki je zahtevala milijone človeških življenj, sam Stalin izdal »poglasilo« o tem, da so člani stranke preveč rigorozno jemali zemljo kmetom. Takrat je bilo vrženo geslo o »trockistih«, njim so naprtili v glavnem te grehe, njih so preganjali in streljali. Sedaj je odzvonila ura njihovim preganjalcem.

Uradna proglasitev konca čiščenja ne pomeni pomirjenja in konsolidacije prikl, temveč nov krvavi val v zgodovini komunistične vlade v Rusiji. Stalinov sistem vladanja je nekaj perpetuum mobile terorja. Padajo žrtve, nato njih rablji, nato rablji teh rabljev — in tako dalje... Nihče ni zavarovan pred pošastno prikaznijo kleti in revolverjev G. P. U.

Kako reagirajo na ta presenečenja, na te spremembe v vlogah sovjetski uradniki, vojaštvo in strankini funkcionarji, pričajo poročila o endemičnem stanju zarot v Moskvi, Petrogradu, v Ukrajini — po vsej Zvezi Sovjetskih Socialističnih Republik. Pripomnimo naj, da poročila o razkritju takih zarot prihajajo v sovjetske dnevnike, in to mnogo pomeni, kajti očitno njih se že ne da prikrivati.

Nesigurnost in strah v notranjosti države pomenita njeno slabost na zunan. Lahko trdimo, da je slabost Sovjetske Unije eden izmed onih činiteljev, ki posredno povzroča nevarnost za mir vsega sveta. Že vedno se je godilo v zgodovini, da so se ob oslabilosti kake države, druge borile za njeno zapiščino. Vsem je še v spominu, kako nestrpnost so čakale evropske države »smrti bolnega človeka« — Turčije. Stalna bolezen Sovjetske Unije zbujajo ravno tako apetite močnih in samozavestnih držav, čeprav se da podvomiti v uspeh in utemeljenost njihovih zahtev že zaradi tehnične neizvedljivosti raznih osvajaških načrtov glede ruskega teritorija.

To nevarnost Sovjetske Unije za mir ostalega sveta, ki se kaže v tem, da lahko rodi spore med »pričakovaleci«, kakor tudi v tem, da je zelo problematična njena eventualna pomoč »zaveznikom«, lahko imenujemo pasivno.

Nič manjša pa je njena aktivna nevarnost. Že ob priliki spora med Stalinom in Trockim so tako zvani napredni

Omladina bez ideala

Ovih dana je neki petoškolac u Beogradu kamom zaklao svog druga. Nedavno, i nekoliko puta već u poslednje vreme, srednješkoleci su nožem ili revolverom napadali na svoje profesore i teže ih ranjavali. To su činjenice koje svi znamo.

Ako danas mislimo da se malo pozabavimo tim žalostnim činjenicama, unapred smo uvereni da naše pisanje neće doneti nikakav plod. »Današnja omladina je pokvarena« i tačka. Ne pomaže tu nikakav razgovor, nikakvo ukazivanje na eventualne uzroke takvog stanja — ne, pokvarenost omladine (samo današnje jer su sve ranije bile uzor nad uzorima, kao što je poznato), pokvarenost današnje omladine, dakle, pala je s neba i tu ne pomaže nikakav pokušaj lečenja. Što ipak pišemo o tome, dolazi otuda što, usprkos svih gorkih razočarenja i iskustava, još uvek verujemo baš u tu pokvarenost, razbojničku, nogometašku omladinu. Verujemo zato što znamo prilike u kojima se razvijala.

Omladina ne može da živi bez ideala. Istina vrlo stara i često ponavljana ali ponavljana papagajski i u tome je baš sva žalost. Jer, da se malo promislilo, pronašla bi se zanimljiva činjenica da su današnjoj omladini oduzeti svi ideali a da joj nije data nikakva naknada.

Velikim i oštroumnim aparatom se dokazivalo i dokazuje da je sve ono za što su nekada naraštaji žrtvovali sve svoje snage luk i voda, i da je strašno reakcionarno diviti se tome. Nego da se danas svet nalazi na prekretnici pa da valja tražiti nove ideale. To je sve vrlo lepo. Lepo za čoveka koji je svoju mladost već davno i zaboravio pa sada, filozofskim mirom, može da prepisuje recepte za spas čovečanstva. Ali, ni najmanje nije lepo za mladog čoveka, koji nije filozofski miran i koji treba da živi u haosu današnjice. Kakvim idealima da ispuni svoj život? Ili, da budemo skrom-

in demokratski krogi širili vesti, da bo opustila Sovjetska Unija slehernu zvezu s Kominternom. Te lepe želje se niso uresničile in so bile pred kratkim demantirane iz povsem merodajnih krogov. Ko je podpisala Italiji trojni pakt proti Kominterni, je šel sovjetski poslanik v Rimu protestirat proti temu v italijansko zunanje ministristvo. Da pa Kominternu (alias sovjetski režim) rovari proti vsem režimom, je sedaj jasno menda vsakomur. Ona skuša s provokacijskimi sredstvi izzvati mednarodne konflikte (po Marxovem nauku je zadnja stopenja kapitalizma imperalistična vojna), obenem se pa pripravljaja skrbno za notranje prevrate, če bi se zamisel o svetovnem konfliktu ne uresničila.

V tem položaju se sprašujemo Slovani, kakšno mora biti naše stališče?

Vsekakor je jasno, da močna Rusija znači tudi močna Jugoslavija, močno Češkoslovaško in sploh jačanje slovenskega vpliva v Evropi. Ne bo preveč, če postavimo trditev, da bi obstoj nacional-

niji, za čim opipljivim treba da teži?

»Carpe diem« je lepa poslovice ali kada se danas mladi čovek upita kako da iskoristi dan, odgovoriće mu dnevne novine, film, radio i sva druga sretstva današnjeg međusobnog sporazumevanja da ga treba iskoristiti pokvareno, razbojnički i nogometaški. Kakvi ideali, kakvi bakračii! Ideali su reakcionarna ustanova, naročito nacionalni ideali, dakako.

O nekom nacionalnom odgoju po našim školama ne može biti ni govora. Prestonički univerzitet nekoliko godina nije imao Svetosavsku proslavu jer su njegovi studenti bili mišljenja da je slavljenje Svetog Save reakcionarna stvar...

A to su, molim, naše najviše naučne ustanove! Kakav primer da daju omladini?! Kojim pravom da se zgražamo nad gimnazistima koji smatraju da je kama i revolver jedini argument u raspravljanju kada vidimo kako se pljuje na najviše naše nacionalne vrednote? Kakvu vrednost da ima ljudski život u očima neiskusnog mladića kome velika štampa svakodnevno servira čitave romane o velikim razbojnicima i ubicama slaveći ih kao velike heroje i iznoseći njihove mnogobrojne ljubavne avanture?

Za čim, dakle, mladić da teži? Sve one dobre osobine normalnog mladog čoveka, požrtvovanje, gotovost i za najveće žrtve, oduševljenje, iskrenost, sve to još i danas postoji. Ali, mladić je sam, usamljen. Za šta da se žrtvuje? Njegovi ideali, kažu mu, ne vrede više, zastareli su. On bi hteo da bude ponosan na svoju zemlju koja je posle nekoliko stotica krvavih patnji našla svoju slobodu.

Ništa zanosnije za mladog čoveka nego pomisao da radi u sredini gde je i njegov rad dobrodošao i potreban.

ne Rusije zelo blagodejno vplival na konsolidaciju tudi naših notranjih razmer. To pa bi nedvomno vplivalo i na konsolidaciju naše zunanje politike. Glede na današnji položaj, mladi državi pač ne moremo zameriti, če išče prijatelje na raznih straneh. To lahko obžalujemo, ni pa nerazumljivo. Ne smemo pozabiti, da je med »tradicionalnim« prijateljstvom dvajsetih let in resničnim, v stotletih preizkušenim prijateljstvom — razlika.

Po vsem tem smatramo, da bomo doprinesli svetovnemu miru največ, če se bomo vsak v svojem delokrugu potrudili, da oživi ona Rusija, ki bo v nas videla prijatelje, vezane po krvi in duhu, a ne nasprotnike, ki jih je treba, čeprav z državljansko vojno, uničiti — kakor to danes dela SSSR. To naj bo naša prva naloga. Kajti, brez naslona na močno in urejeno Rusijo, to je nacionalno Rusijo, bodo Slovani v Evropi vedno imeli vlogo narodov drugega reda.

»Naši prethodnici su stvorili našu državu, naša je dužnost da je izgradimo!« — kakav neiscrpan rudnik oduševljenja! Stare države, Nemačka, Rusija, Italija, svim raspoloživim snagama se trude da pronađu nova gesla kako bi privukle svoju omladinu, žele da se pomladi na vatri i oduševljenju mladih naraštaja.

Nama, međutim, nisu potrebna nikakva gesla, mi jesmo mlada država, nama su same prilike odredile i »misiiju« i »put«.

Država u stvaranju! Ogromne pokrajine koje treba otvoriti kulturi! Rada dovoljno za nebrojeno naraštaja — a omladina ostavljena sama sebi... i političkim agitatorima.

Da, omladina ne može da živi bez ideala. To je toliko tačan zakon da, nažalost, vredi apsolutno. Nažalost: jer, kada ideal ne može da bude Aleksandar, onda je ideal Katilina... To bi trebalo imati u vidu kada se lomi štap nad današnjom omladinom. Ako nešto tražimo od nje, treba nešto i da joj damo. Treba joj ukazati na ideale koji su dostojni i najvećeg napora volje.

Cela naša istorija je borba za slobodu. Za današnjeg mladog čoveka ne može biti privlačnijeg zadatka od delovanja u takvim tradicijama.

Ali, treba mu u tome pomoći. Treba mu pokazati koliko je rad na čuvanju te skupo stečene slobode uzvišen i plemenit zadatak. Treba ga uputiti nacionalnim idealima koji, već po prirodi svojoj, najbolje odgovoraju njegovom temperamentu i shvatanjima.

Ako i posle toga omladina ostane »pokvarena, razbojnička i nogometaška«, onda naša javnost sme da se zgražava. Dotada samo žanje ono što je posejalo.

Visoko odlikovanje gosp. dr. Laze Popovića

Gospodin Dr. Laza Popović, profesor univ. u Zagrebu, odlikovan je nedavno visokim ordenom Svetog Save I reda.

Čestitajući g. Dr. Popoviću na ovom znaku priznanja za njegov nesebični rad, ispunjava nas ponosom da gospodina profesora smemo računati u svoje prijatelje. Od početka izlaženja »Naše misli«, g. Dr. Laza Popović nam je usrdno pomagao i rečju i delom pa mu i ovom prilikom izričemo svoju duboku blagodarnost, unapred uvereni da će nas i nadalje podupirati u našem radu. A to uverenje, u današnje doba kada su iskreni i nezainteresovani prijatelji omladine prilično retki, dragocen nam je potstrek da nastavimo započetim putem.

Gospodinu Dr. Lazi Popoviću srdačno čestitamo.

Uredništvo »Naše misli«

Edina pot k napredku je:
razvijanje zavesti in
moralnega čuta pri narodu

Tolstoj

„Up naroda“

*Avtokritični, torej precej pesimistični
dopis o naši mladini.*

Vsaka doba daje svoji generaciji svoj pečat, po katerem jo lahko spoznaš in s katerim gre v zgodovino, v pozabljenje ali pa v opomin kasnejšim rodovom. Toda čas se kaj malo ukvarja s trdim in starim železom, on kuje in preoblikuje mladino, ki potem nese njegov znak naprej, se bori zanj, zmagata ali omaga. In tej mladini hočemo pogledati malo v dušo in srce ter pokazati bruno, ki ga sama ne vidi ter ga slepo nosi za seboj, ne zavedaje se, kakšen uspeh ali neuspeh bo dosegla. Govoriti moramo o delu in nedelu, ki je tudi neke vrste delo in ki prinaša človeštvu največ težav in skrbi. Če danes pozorno motrimo svojo okolico povsod in na vsakem koraku, naletimo na en in isti pojav — na godrnjanje in zabavljanje. To je ljudem vseh vrst, vseh razredov in vsake starosti prišlo nekako že v meso in kri. Nobena še tako pohlevno stvar jim ne uide. Nobena stvar se ne zgodi, ne da bi bila deležna kritike, in to vedno in povsod negativne. Kaj vse bi napravili iz sveta ljudje, ki rentarčijo pri polnih kozarcih, samo če bi imeli moč in oblast. No, hvala bogu, da je nimajo, kajti iz naše zemlje bi se končno napravili kocko, da bi se težje pomikala po svoji poti. Toda ostanimo pri našem lepem reku: »Kar se Janezek nauči, to tudi Janez zna«. Vse besede in vsa prizadevanja jih poboljšati, bi bilo bob v steno. Začeti moramo pri Janezku, kajti ko bo postal Janez, bo že prepozno.

Na vseh koncih in krajih se sliši in govori ter celo piše: Ti naša akademska mladina, dika in ponos naroda, bodoči voditelji naroda in države ter bog ve kaj še. In baš radi te »bodočnosti« ne smemo in ne moremo stati ob strani in gledati, kako drči naša »bodočnost« vedno globlje in globlje v zablode in napake. Ta dika in ponos naroda vedno le govori in malo dela. Glavno njeno torišče je kritika na levo in desno. Grdo, da že ne rečem umazano blatenje vsega, kar obstoja. Predvsem ena vrsta naše akademske mladine misli, da je poklicana zato, da kritizira vse, kar store in delajo drugi, svoje delo in borbo, ki pa je po večini negativna, pa povečujejo in jo dvigajo v nebesa.

Vsa pozornost današnje akademske mladine je osredotočena na denarno vprašanje. Še denar in zopet denar, o denarju, radi denarja se dogajajo danes stvari, ki niso vredne brezumne živali, kaj šele človeka, in celo kulturnega človeka. Današnja akademska mladina ne vidi drugega vprašanja, kot denarno. Vsakogar, ki je le malo bogatejši, postane predmet njih obrekovanja in zabavljanja. Vsak lepo oblečen človek, vsak lastnik hiše ali avta je v njih očeh že korupcionist, pijavka naroda in škodljivec človeštva. Te kritike in zabavljanja pa so deležni v največji meri samo eksponirani ljudje. Čim kdo ne ugađa in čim zmanjka ali pa sploh ni drugih idejnih sredstev za napadanje in blatenje, pa se poslužijo tega zadnjega sredstva in obsojen je kot največji korupcionist. In prav zadnje čase smo deležni take odlične kritike, katere se pa v glavnem poslužuje akademska mladina, ki se potem lahko skriva za univerzitetna vrata, da ji ni treba dajati odgovora, če bi jo prijel za besedo.

In če človek gleda to početje, se mu nehote vsiljuje zaključek, da so vsi javni delavci, vse eksponirane osebe, ki so pa že pripadniki starejše generacije, korupcionisti, goljufi in ničvredni ljudje, dočim je mladina izkristalizirana poštenost in pravičnost.

Tak zaključek bi dobili, če bi samo nemo poslušali in slepo verovali tem »poštenim kričanjem«. Toda treba je vtakniti svoj radovedni nos malo globlje in pogledati, kako živi in dela ta naša mladina, nosilka poštenosti, socialnosti in pravičnosti. Kmalu pa se uverimo, da veljajo vsa ta merila le za druge in to kar je drugim očito v greh, to je njim junaštvo in zabava. Pribiti moramo, da je danes akademski mladini po-

štenost kaj slab pojem in s skrbjo se lahko vprašujemo, kam bo vse to pripeljalo. Vedno in povsod se zapleta v razne manipulacije, ki so ji vse drugo preje kot v čast. In ravno oni izbranci, ki hočejo rešiti svoje novo poslanstvo s tem kričanjem imajo dovolj svojega masla in stalo bi jih precej truda, da se ga rešijo. Bele vrane so oni, ki niso za denar na razpolago z vso svojo osebo, častjo in mišljenjem. S skrbjo se lahko vprašujemo, kakšna bo naša bodočnost, ko bi res ta generacija prejela v svoje roke vodstvo naroda.

Pikre so besede, izrečene na račun današnje mladine, toda potrebne so, ker

zasledujejo le čist in dober namen. Časti, srčne kulture in čuta za lepoto je malo med njo. Vprašajmo se, kdo je temu kriv, in kako zaceliti to našo rano. Nobenega in vse bi lahko obdolžili za krivdo, toda mladina, ki mora nositi s seboj življenje in hrabrost, mora sama zamoriti v sebi to, kar nas danes tepe, če hočemo, da bo naša bodočnost boljša in lepša. Z neumornim delom in poglobljenjem v samega sebe se bomo lahko izgradili in dogradili, da bomo res enkrat vredni tega naroda, kateremu pripadamo in katerega moramo iz srca ljubiti.

—aj—

SVOBODNA TRIBUNA

Otvarajući ovu rubriku, uredništvo »Naše misli« želi da svim svojim čitaocima omogući učestvovanje u raspravljanju pojedinih aktualnih pitanja. Priloži će se donositi, pod punim imenom ili šifrom, bez ikakve izmene ili komentara od strane uredništva.

Prvi problem koji predlažemo da se raspravi u ovoj rubrici jeste pitanje da li je naša omladina ispunila očekivanja koja su se u nju polagala. Postavljajući ovo pitanje, podvlačimo da nikako ne želimo uticati na način njegove obrade pa tako i danas donosimo, kao prvi, članak koji temu obrađuje obzirom na univerzitetnu autonomiju: to, dakako, ne znači da se ostali učesnici moraju povoditi za ovim primerom.

Nadamo se da će naši čitaoci pozdraviti uvođenje ove rubrike i učestvovati u anketama koje će se kroz nju provesti.

Uredništvo.

Čemu povlašten položaj akademske omladine?

— AKADEMSKA OMLADINA NIJE ISPUNILA OČEKIVANJA — DAJTE NAM PRILIKE STUDENTI I NARODNA CELINA — PIONIRSKÉ DUŽNOSTI AKADEMSKE OMLADINE DA RADIMO OZBILJNO!

U Rumuniji su nedavno zabranjena sva studentska udruženja, sva bez razlike. Studenti više nemaju prava da na univerzitetima osnivaju kulturna, politička ili ma kakva slična udruženja.

Ovde, nećemo ispitivati razloge koji su doveli do te zabrane. Nego ćemo se pozabaviti načelnim pitanjem da li je opravdano da akademski građanin sme da osniva udruženja koja nisu pod nadzorom one vlasti koja nadzire delovanje udruženja svih ostalih građana.

Ustvari, postavlja se ovo pitanje: u kakvom odnosu stoje slušaoci univerziteta prema ostalom delu naroda? Imaju li oni neke posebne dužnosti i, ako imaju, da li te dužnosti traže da se tretiraju drukčije nego dužnosti ostalih građana?

Studenti univerziteta nisu nikakav poseban stalež koji bi morao da ima neke naročite privilegije nego su samo jedan od mnogih delova narodnog tela. Akademska omladina je potpuno uklopljena u krvotok narodne celine i ta činjenica ostaje najjasnija ako ispitamo njene dužnosti.

Pre svega, možemo postaviti tvrdnju da su dužnosti akademske omladine tim zamašnije što je primitivnija sredina u kojoj se nalazi. A da je naša sredina jako primitivna, o tome nema zboru, i sve reči kojima se tvrdi protivno pesničke su figure. Znači, dakle, da su dužnosti naše akademske omladine i teške i

odgovorne. Ukratko se može reći da su to dužnosti pionirske.

Znanje koje stičemo na visokim školama treba da unesemo u narod. Naš život treba da bude buktinja u mraku koji pritište našeg čoveka. Taj mrak je strašan, možda je to i otuda što su plemeniti životi izgoreli za velikih ratova pa su danas ostale samo svetiljke bez ulja. Znanje je svetlost i velika je potreba za tom svetlošću. Orati drvenim plugom nije strašno, strašno je samo ne znati da ima i železnih plugova. Mi treba da donesemo te železne plugove, treba da donesemo lestvice kojima će naš narod da se popne ka svetlosti.

Pa je, dalje, potrebno prokčiti put kroz džunglu korupcije, nepoštenja i lopovluka što kod nas toliko krasno buja. Ličnim primerom treba u narodu podići veru u pravdu, poštenje i zakonitost. Akademska omladina je pozvana da na tom, idejnom, polju izvrši apostolsku misiju. Ili će te nove snage doneti preporod ili — neće biti dobro.

Logično je da akademska omladina, ako hoće da odgovori tim i takvim dužnostima, ne može da bude odeljena od naroda pregradom privilegija i povlastica. Nego, naprotiv, akademski građanin treba da se oseća kao karika u lancu narodnog života, potpuno vezan i uklopljen u sve zbiranje koje se tiče kože i najprostijeg i najsiromašnijeg među nama. Prosto rečeno, student ne sme da

bude parazit na muci narodnoj nego s narodom ima da deli i sve dobro i sve zlo.

Ako se složimo s time da je zaista ovo pravi poziv visokoškoleca, onda se moramo složiti i sa posledicom te premise: da nema nikakvog opravdanja za izuzimanje akademskih udruženja od nadzora građanskih vlasti. Na koji način, zaista, da se mlad čovek sprema za poziv narodnog učitelja i vođa ako baš u godinama kada mu je duša otvorena za sve dobro i plemenito živi u staklenom vrtu? Na koji način da upozna život kada je od njega ograđen tarabom čisto feudalnih i reakcionarnih privilegija?

Ali, to još nije sve. Ima još jedan razlog koji govori za ukidanje povlaštenog položaja akademske omladine i taj razlog bi bio dovoljan pa da nema nijednog drugog. Taj razlog se sastoji u odgovoru na pitanje da li je akademska omladina bar dosada iskoristila svoj privilegovani položaj tako da bi se ovaj otuda mogao opravdati ili, pak, na način koji bi najviše odgovarao narodnim potrebama? Odgovor glasi: nije. Akademska omladina, u svojoj celini, nije dala ono što se od nje mora očekivati.

Već nebrojeno puta smo, i na ovom mestu, ispitivali uzroke tog fiaska. Videlimo da je krivica i do profesora, i do samog nastavnog programa, i do prilika u kojima danas živimo, nismo prenebregli ni odgovornost nas samih, mladih — ali, danas nas zanima samo činjenica sama. I, kada vidimo tu činjenicu, najobičnije osećanje pravde i poštenja nas nagoni da tražimo ukidanje povlaštenog položaja akademskih građana. Ako neko svojim radom zasluži odlikovanje, neka ga dobije. Ali, ako neko ne opravda poverenje koje smo mu ukazali time što smo mu dali povlastice koje ga ograđuju od narodne celine, onda je neodgovorno i ludo ne uskratiti mu to poverenje.

Nismo ni najmanje oduševljeni dok to pišemo. Ali, osećanje odgovornosti nam ne dopušta da uživamo u neopravdanim privilegijama dok ceo narod »uživa« u blagodatima koje su neverovatno daleko od svake privilegije.

Mi još uvek verujemo da je akademska omladina sposobna da vrši dužnosti za koje je pozvana. Ali, za to joj se mora dati prilika. Treba joj otvoriti vrata života treba je izjednačiti sa ostalim građanima nesamo u pravima nego i u dužnostima. Zašto student da ima neki svoj poseban, papirnat svet gde vodi borbe koje strašno često nisu ništa drugo nego borba sa vetrenjačama? Suviše mnogo polja ima gde danas naš narod vodi krvavu borbu pa, mislimo, nije pravo da »svet naroda« stoji po strani.

Zagreb

Marko Žuč

Mimogrede ...

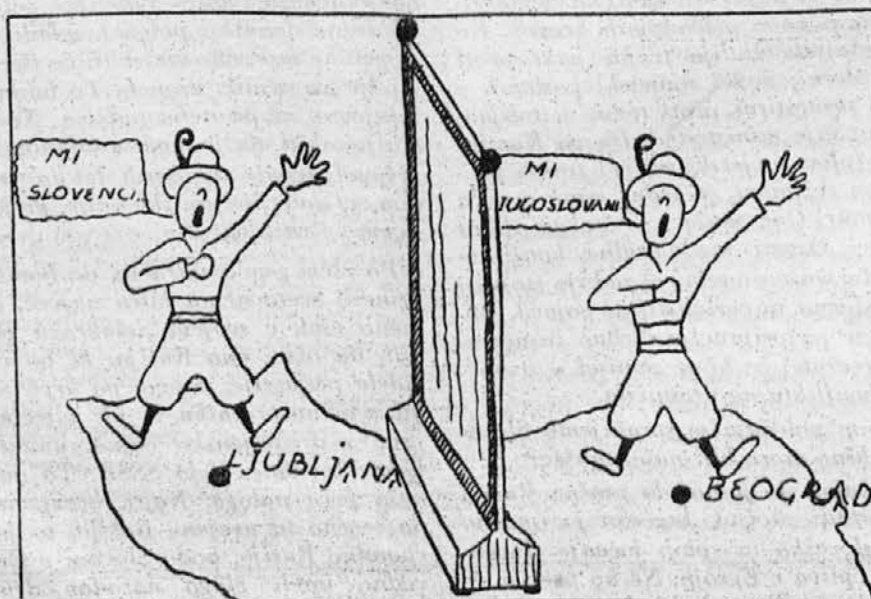
DRŽAVLJANSKA VZGOJA

Naša kraljevska vlada si je zastavila za svoj glavni cilj lepo nalogo, notranjo konsolidaciju in širjenje bratske ljubezni med tremi plemeni edinstvenega naroda. Poloficijelni organ vlade »Slovenec« je z njemu lastno doslednostjo in značajnostjo sprejel to misijo. Izvajo jo temeljito in je, kakor treba, pričel pri najmlajših. Kotičkov striček je v »Mladem Slovincu« z dne 16. t. m. priobčil ganljivo zgodbico, v kateri opisuje, kako v svoji ljubezni do živali krmi vrbčke. Tudi to priliko je uporabil, da mimogrede omeni naše južne brate, o katerih se izraža takole: »Edino to upanje imam, da je med vrbčki še zmerom toliko nepismenih, kolikor je nepismenih naših milih bratov na jugu...«

Ne dvomimo, da bo to plemenito vzgojno delovanje, ki ga »Slovenec« vrši v smislu programa stranke, katere organ je, rodilo obilen sad.

VOX POPULI...

V eni pedezelskih gostlin na Gorenjskem, kjer se shajajo povečini delavci, se je razvil med dvema popolnoma priprostim delavcema sledeč razgovor: »Vi ste najmanje petdeset let za nami, kajti ko ste bili vi še zvesti pristaši črno-žolte zastave, smo mi bili že zavedni Slovenci in smo nosili ter branili našo zastavo. Danes, ko smo mi že Jugoslovenci, ste postali vi še Slovenci in ko bomo mi že Slovani, boste vi še postali Jugoslovenci.«

Nova tehnična uredba in tehniki

Nadaljevanje in konec

Štrajk se je v ponedeljek 13. t. m. res začel izvajati, vendar zelo nepopolno (delo v risalnicah se je nadaljevalo, izpiti so se vseeno vršili) in ob velikem odporu razočaranih tehnikov, ki so začeli spoznavati, da so nasledili in da zastoj zapravljajo čas in denar. Pri vstopu na tehniko je velik letak Zveze proglasil štrajk in pozival k solidarnosti, iz previdnosti pa je tam taborila še strumna straža, ki naj bi v slučaju potrebe pomanjkanja argumentov podprla s pestmi one, ki bi si drznili misliti s svojo glavo, naučila spoštovati sveto voljo vsemogočne večine (po vzgledu zapadnih demokracij seveda!). Vkljub vsem varnostnim ukrepom pa je režija vedno bolj popuščala in v sredo se je pojavil drugi letak Zveze, ki javlja, da »medicinci štrajkajo dalje, zagrebški tehniki pozdravljajo našo borbo proti reakcionarni uredbi, rektorat je miting prepovedal in zato štrajk zaključujemo.« Brez komentara.

Vse to so gola in neoporečna dejstva.

Vsebina nove uredbe.

Ker večina tehnikov še danes ne ve, kaj nova T. U. prav za prav prinaša, jim bomo vsaj sedaj — post factum — dali možnost objektivnega presojanja in v naslednjem analizirali vse njene važnejše odredbe, predvsem vse one, nad katerimi se je le kdo spodtaknil na zadnjem sestanku tehnikov.

Na prvem mestu obravnava T. U. o ustroju tehničnih fakultet: našteva oddelke, učne zavode, stolice in seminarje in v vseh treh jugoslovenskih tehnikah. Za Ljubljano določa arhitektonski, elektrotrojniški, gradbeni, kemični in rudarski oddelki (kot doslej). Poleg tega določa za Zagreb in Beograd še specializacijo studija tako, da posamezne oddelke še dalje deli v ožje pododdelke (stroke), česar v Ljubljani nimamo. Nekaterim so hoteli to pokazati kot nekako zapostavljanje, češ da je s točno določenim številom oddelkov onemogočen vsak razvoj in napredek ljubljanske tehnike ter da bodo inženjerji specialisti laže in hitreje dobili zaposlitev kot oni, ki so dobili pri studiju splošno izobrazbo svojega oddelka. To pa ni točno, ker bi bila spričo sedanjega stanja naše tehnike in števila njenih slušateljev trenutno pri nas specializacija nemogoča ter bi predstavljala samo nepotrebno in brezkoristno novo obremenitev slušateljev. To smo tehniki sami že večkrat izjavili. Poleg tega je problem specializacije studija sploh zelo problematičen. Znano je, da je najboljša specializacija praksa, ki jo dobi človek v službi. Ker pa nihče ne ve, kakšno službo bo dobil, in še posebej z ozirom

na naše razmere in potrebe, je pa veliko vprašanje, kdo je na boljšem: ali oni, ki pride s tehnike v svoji stroki res morda nekaj bolje podkovan, a mu potem njegova specializacija zelo omejuje področje udejstvovanja, ali pa oni, ki prinese s tehnike splošno inženersko izobrazbo svojega oddelka, si prostovoljno oziroma po potrebi izbere stroko in se v praksi vanjo popolnoma poglobi. Tudi ni doslej znan še noben primer favoriziranja inženjerjev-specialistov. Vse ostale ugovore pa pobija Uredba sama z izrecno določbo, »da se na posameznih fakultetah lahko po potrebi ustanavljajo nadaljni oddelki in institut«, kar pač dovolj omogoča in jamči napredek in razvoj tudi naši tehniki. Ni naloga T. U., ampak nas samih, da si priborimo vse, kar nam še manjka.

Izpiti.

Važen je dalje oni del T. U., ki obravnava studij sam ter način in termine polaganja izpitov. Ta del je bil po prvotnem tekstu T. U. zelo strog in je naletel na naš odločen odpor. Letos sprejete korekture pa so ga znatno omilile in je stvar danes sledeča:

Izpiti se dele v dva dela: v pripravljalni in strokovni diplomski izpit. Uredba našteva, kateri izpiti spadajo na posameznih oddelkih pod pripravljalni del (tkzv. 1. državni izpit), ki se polaga v dveh delih in sicer iz predmetov prvega letnika zase, iz predmetov drugega letnika zopet zase. Pri tem je treba napraviti izpite iz prvega letnika tekom drugega leta (to je najmanj do petega semestra), izpite drugega letnika pa tekom tretjega leta (to je do sedmega semestra). Kdor temu ne zadovolji, se ne more vpisati v nadaljni, to je peti oziroma sedmi semester. Dalje se izpiti dele v grupne in posamične izpite. Prvi se delajo pred komisijo in je treba zanje plačati takso Din 50.—, drugi pa pred posameznim profesorjem in so taksi-rani z 20.— Din. Fakultetni svet pa ima pravico sklepiti in določevati, kateri izpiti se polagajo posamično in kateri v grupah. Termin za izpite so trije na leto.

Te določbe so največja in edina — vsaj navidezna — ostrina nove T. U. in si jih bomo zato podrobneje ogledali, seveda pri vpoštevanju stvarnih prilik na naši fakulteti in razpoloženja gg. profesorjev in g. dekana do njene-ga praktičnega izvajanja.

Kaj pomenijo določila T. U. o izpiti?

Iz citiranih določil T. U. je jasno, da polaga ona največjo važnost na to, da slušatelj čimprej in predvsem absolvirá teoretični del svo-

jega studija (tvarina 1. državnega izpita) in šele nato pristopi k strokovnemu delu. To je v načelu popolnoma pravilno in že davno vpe-ljano in preizkušeno na skoro vseh srednje- in zapadnoevropskih tehnikah. Vsakdo, ki je kdaj studiral tehniko, ve, kako veliko oviro in iz-gubo časa predstavlja izpit iz kaknega teoretič-nega predmeta v poznejših letih studija, ko se je slušatelj že poglobil v zanimivejši strokovni studij, ne glede na to, da je ta brez teoretične podlage težji in nepopoln. Ta namen T. U. to-rej ni nobeno omejevanje svobode studija, am-pak le nekako navodilo ali kažipot, ki ga bo pač vsak tehnik priznal in vpošteval, seveda če je na tehniki in ne iz kaknega drugega namena. Marsikatera »stara bajta« in marsikateri revni starši bi bili srečni in zadovoljni, če bi te do-ločbe že prej obstojale. Kajti poleg vsega bi se lahko s pogajanjem vsaki še tako mali ostrini iz-ognili in jo tolmačili tako, da bi po novi T. U. ostal naš položaj v vsakem oziru enak, ali pa še boljši, kot je bil doslej. Saj se je dekanat tekom vse borbe okoli T. U. vedno lojalno po-stavljal na stran studentov, bil vedno priprav-ljen na sporazum in sprejetje naših zahtev, v kolikor so seveda utemeljene in upravičene. Dekanat, oziroma fakultetni svet bi bil priprav-ljen ugoditi nam v sledečem: 1. da reducira grupne izpite (ki so dražji) na minimum, da se torej čim več izpitov polaga posamično, 2. da še tudi oni izpiti, ki bodo uradno združeni v grupo, v praksi polagajo po dosedanjih prak-si, to je, da se bodo omenjeni trije termini smatrali samo za prijavo, na podlagi katere bo lahko slušatelj ob poljubnem času in vrstnem redu polagal posamezne izpite tiste grupe; 3. da eventualno predmete, ki so po dosedanjih običajih bili v sestavi pripravljalnega diplom-skega izpita (1. državnega izpita) in ga nepo-trebno obremenjujejo, premakne v strokovni del, seveda v kolikor jih T. U. izrecno ne do-loča za pripravljalni del, in 4. da slušatelj, ki ni zadostil terminskim pogojem T. U. in se ne more vpisati v 5., oziroma 7. semester, lahko v času, ko ni vpisan, opravlja izpite ter izdeluje in oddaja programe (vaje). To stališče dekana-ta nam jasno priča, da bi glede izpitov lahko ostalo vse pri starem. Toda tudi glede termina enega leta za polaganje izpitov prejšnjega let-nika in tozadavnih sankcij v praksi ni tako hudo, kot bi nepoučeni sodili na prvi pogled. V skrajnem slučaju, da bi slušatelj ne položil izpitov v predpisanem roku, se pač v peti, ozi-roma sedmi semester ne bo vpisal, ampak bo ta čas studiral, delal izpite, risal programe, eventualno še hodil na važnejša predavanja ter se nato prihodnje leto zopet vpisal. Dejstvo je

namreč, da traja studij na tehniki povprečno najmanj 6 let, dočim se je treba vpisovati samo 4 leta. Torej je popolnoma vseeno, če se vpi-sujem 4 leta zaporedoma in potem dve leti na koncu ne, ali pa vmes eno leto izpustim in se pozneje vpišem. V najslabšem slučaju torej, ki je po novi T. U. sploh mogoč, se bo izpreme-nil kvečjemu samo sistem vpisovanja in raz-vrstitev izpitov, nikakor pa ne trajanje vpiso-vanja in studija. Zato nova T. U. niti v eni točki ne povečava niti materialnih niti fizičnih zahtev slušatelja tehnike. S tem so jasno ovrženi vsi argumenti proti novi T. U., ki smo jih slišali na zadnjem sestanku ter se more in mo-ra nova T. U. smatrati v resnici kot regulator studija, nikakor pa ne kot kako sredstvo za onemogočanje tehničnega studija slabše situiranim tovarišem, oziroma kot nekaj numerus clausus, kakor so nas nekateri sicer odlični go-vorniki hoteli prepričati na sobotnem sestanku, kažoč pri tem s prstom na one, ki so hoteli po-kazati pravo stanje stvari, češ: »Glejte jih, aso-cialne in koristolovske hurčjuške tipe!« Ti očit-ki padajo sedaj pač nazaj na njih same!

Če je pa končno na nekaterih oddelkih (n. pr. na rudarskem) prvi državni izpit res pre-obremenjen in se bodo morali tovariši poslu-ževati gori omenjenega novega sistema vpiso-vanja, nosijo krivdo »za to pač odbori tistih strokovnih klubov, ker niso pravočasno (oziro-ma sploh niso) sestavili svojih predlogov glede razporeditve izpitov. Ali je n. pr. odbor AKM morda res mislil in pričakoval, da bodo njihove potrebe in zahteve studiralni in zagovarjali za-grebški ali beograjski tehniki, ki montanistike sploh nimajo?

Diplomski izpit.

Neprimerno pa popravlja nova T. U. položaj studentov v pogledu polaganja strokovnega di-plomskega izpita (2. državnega izpita). Za one predmete, ki ne spadajo v zaključni izpit (di-ploma), velja isto, kot za predmete 1. državnega izpita, toda brez vsakih časovnih omejitev. Za zaključni izpit pa predvideva nova T. U. način, ki smo si ga studentje že davno želeli. Do sedaj smo delali tako, da je po absolutoriju (t. j. po dovršenem 1. in 2. državnem izpitu in vseh programih) slušatelj dvignil diplomsko delo. V treh mesecih je potem moral dovršiti to delo in se obenem pripraviti za zaključni komisijski izpit iz vseh predmetov, ki spada-jo k diplomu. To je pogosto zahtevalo velikih fizičnih in živčnih naporov in je bila še dana (precejšnja) možnost, da slušatelj na diplomu pade. Po novi T. U. bomo pa lahko iz vsakega diplomskega predmeta polagali posamezne iz-

OTON ŽUPANČIČ — SESTDESETLETNIK

Naše kulturno delo je dobilo te dni slavnostno obeležje: mojster slovenske besede, pesnik Oton Župančič, je dopolnil 60. leto. Ob tej priliki se je spomnil našega pesnika-prvaka ves naš tisk, pa tudi mnogi inozemski časniki in obzorniki so mu posvetili tople spise in članke. Narodni gledališči v Mariboru in Ljubljani sta na novo uprizorili njegovo »Veroniko Deseniškos«. Širom domovine se vrstijo proslave, aka-demije, recitacijski večeri, predavanja. Oton Župančič doživlja velike počastitve: londonski Pen-klub ga je izvolil za častnega člana; Zveza kulturnih društev v Ljubljani mu je v priznanje — še posebej kot oznanjevalcu in uresničevalcu idej, ki so tudi ideje njenega programa — po svojih odposlancih izročila krasno spomenico; mesto Ljubljana mu je podelilo častno mešcanstvo.

Oton Župančič je nastopil ob koncu preteklega stoletja s tovariši Kettejem, Murnom in Can-karjem: predstavili so se kot »slovenska moderna«. V tavanju naše tedanje književnosti je mladina prislulnila glasnikom nove dobe, no-silecmu naprednega duha — voljna, da jim sledi. Četvorici, ki je družbo vzela naše bridkosti reakcije, ni bilo dano, da bi se skupaj radostila

svoje zmage. V mladostnem poletu sta omah-nila Kette in Murn. V holi nad gomilama pe-sniških tovarišev se je Župančič poglobil vase. V ljubezni in hvalečnosti njenemu spominu je združil v sebi njuno nedokončano poslanstvo s svojim.

»Slovenska moderna« je zmagala. Zmagala je v neneljni rasti Ivana Cankarja in Otona Župančiča. Še več. Ivan Cankar se je razvil v našega največjega pisatelja in postal vzornik mla-dega pisateljskega rodu. Oton Župančič pa je v plemenitosti svojega srca in veličini svojega uma zrasel v slednika nesmrtnega Franceta Prešerna. Preko prvih početkov čustvene, ljubavne lirike v »Čaši opojnosti«, je stopil »Čez plan«, se zamaknil v »Samogovorih«, spet ubral »Mla-da pota« in se zagledal »V zarje Vidove«. Iz zaljubljenosti pojočega mladeniča je v letih groze dozorel v Župančiču narodni pesnik: iz njega je govorila narodova bolest in skrb, on sam je hodil narod, mu vzbujal zavest mladosti in dvigal vero v vstajenje. Spomnil se je tudi

najmlajših in jim podaril »Pisanice«, »Sto ugank« in »Cicibana«; slednji velja kot klasič-na knjiga mladinske poezije.

V svobodni Jugoslaviji se vzpenja Župančičev pesniški duh višje in višje. Poleg izvrčnih pesnitev nam daje veliki mojster odlične pre-vode iz svetovne književnosti. Zlasti njegove slovenitve Shakespearejevih dram so dovršene prepesnitve, dostojne izvrčnikov nesmrtnega dramatika. Tako veže Župančič našo duhovnost z duhovnostjo velikih narodov. Dosegel je ev-ropsko višino in postaja svetoven. Njegovo ime in deloma tudi že njegovo delo prodira v ve-liko svet. Poznajo ga zapadni in nekateri drugi narodi. V najnovejšem času so dobili prevo-de nekaj njegovih del Rusi.

Iz zakladnice našega duha bogati Župančič neutrudno naš jezik: bogati ga z izvrčnimi deli, bogati ga pa tudi, ko prevaja dela svetovne književnosti in ustvarja iz svojega slovenskega narodnega občutja slovenske izraze za vse, kar je v teh delih, a pri nas še ni bilo izraženo. Tako je Oton Župančič ustvaritelj novega slo-venskega književnega jezika, sam mojster — obenem pripravljalec naše književne bodočno-sti. Zato njegov jubilej ni le kulturni praznik, ampak je več: praznik naše kulture.

D. V.

H KNJIGI DRA. E. MEJAKA

Jugoslovenci imamo razmeroma jako malo literature, ki obravnava dobo naš-ega narodnega osvobođenja. Čim dalje se odmakne doba bojev za narodno drža-vo, tem bolj je motno objektivno gleda-nje na takratne dogodke. Ni pa potreb-na časovna odmaknitev za prikazanje one dobe s strani tistih prostovoljcev in politikov, ki so takrat osebnostno sodelovali,

Baš takih spominov nam manjka; v njih bi se brez dvoma ohranila marsikaka važna okolnost, ki je uplivala na razvoj dogodkov.

S tega stališča moramo biti veseli vsa-kega dela, ki obravnava omenjeno do-bo. Pred nami je drobna knjižica koroškega borca Ervina Mejaka: »V boju za našo severno mejo.« Knjižica nima am-bicije veljati za popolno ali izčrpno de-lo, saj avtor sam pravi, da »naj bo le majhen prispevek k začetni zgodovini naše Jugoslavije«. Posebno mora zani-mati knjižica nas mlade, saj opisuje predvsem, kako odlično se je odzvala kriku krvaveče Koroške takratna celjska narodna mladina, Mladim nacionalistom knjižico toplo priporočamo.

Ob tej priliki pa bi radi še nekaj po-udarili. Skrajni čas je, da se prične si-stematično zbirati vse gradivo, ki je v zvezi z boji za osvobođenje, sicer preti opasnost, da se izgubi. Dobro so uvideli važnost takega gradiva Čehi, ki ga ima-jo že davno zbranega v krasni palači, postavljeni in posvečeni trajnemu spo-minu junaškim borce. Tak »Památník národního osvobození« moramo dobiti tudi mi! Tudi so naši severni bratje uvideli, da ima knjižni opis osvobodit-venih borb velik nacionalni in vzgojni pomen. Zato so najodličnejši med revo-lucionarnimi borci napisali obširna de-la. Oba prezidenta Masaryk in Beneš, sta pisala o revoluciji, baš sedaj pa iz-haja nenavadno široko zasnovano delo publicista Peroutke: »Budování státu«. Ali pri nas zaman čakamo na slična dela?

pite takoj, ko dovršimo vaje (programe) iz tistega predmeta, in sicer brez komisije. Čim te izpite napraviš, prosiš za diplomsko delo, ki ga potem pred komisijo samo zagovarjaš, kar pač ni poseben problem. Poleg tega, da je ta način dosti manj naporen, sigurnejši in omogoča boljše znanje posameznih diplomskih predmetov, ima nova T. U. še to važno klavzulo, da ima čas za izvrševanje diplomskega dela omejen samo navzgor (tri mesece), ne pa navzdol in nam tu odpira možnost za dosego našega davnega cilja: čim manjše diplomsko delo, zvezano z eventualno klavzuro.

Končno se pomudimo še pri sicer zelo smešnem ugovoru, da nova T. U. dopušča profesorjem pravico kontrole nad posejanjem predavanj. Že iz dejstva, da so to kontrolirali nekateri profesorji izvajali že doslej, je jasno, da je sličen klavzulo imela tudi stara Uredba, ker bi pač brez nje kak profesor lahko ostal sploh brez slušateljev. Slejkoprej ostane ta točka prepuščena širokogrudnosti posameznih gg. profesorjev.

Takšno je torej pravo stanje stvari in to so hoteli na zadnjem sestanku povedati nekateri objektivni in resni tovariši, pa jim je bilo žal z demagoškimi in neakadetskimi sredstvi preprečeno.

Zaključek.

Načelna odklonitev T. U. — pogreška.

Sedaj pa nastane — ne glede na to, da so na sestanku sprejeti sklepi in jasnim logičnim nasprotju z vsem, kar smo slišali v začetku tega članka, ter da tudi resolucija sama vsebuje iste nelogičnosti — vprašanje: kaj bo sedaj? Baš radi tega smo v gornjih izjavah morali stalno rabiti pogojnike, ker vsa ta izvajanja bazirajo na pogajanjih, ki bi jih morali podvzeti z gg. profesorji in g. dekanom. Dejstvo pa, da smo novo T. U. načelno odklonili, nam seveda jemlje vsako moralno upravičenost do kakršnihkoli pogajanj, predvsem seveda Zvezi in pa odborom onih strokovnih klubov, ki so se po svojih poročevalcih na sestanku izrekli za to načelno odklonilno stališče. Tako nas sklepi tega nesrečnega sestanka postavljajo v nevarnost, da se bo nova T. U. začela izvajati brez našega sodelovanja, kakor si jo bodo pač naši predstojniki razlagali sami. In to baš radi tega, ker ni — posebno ne v današnji situaciji — prav nobenega upanja in razloga, da bi bila nova T. U. v celoti ukinjena, iz enostavnih razlogov: 1. ker smo jo lani ob pogoju sprejetja naših zahtevanih korektur v soglasju z vsemi ostalimi jugoslovenskimi tehnikami načelno odobrili; 2. ker so z njo zadovoljni slušatelji zagrebške in beograjske tehnike, ki so si v okviru Uredbe uredili ugodno razmerje s svojimi profesorji, in 3. ker je vsakemu trezno mislečemu človeku jasno, da si vsi naši predpostavljani, od posameznih gg. profesorjev preko g. dekana in fakultetnega sveta pa vse do ministrstva, ne bodo pustili postavljati diktatov od nekaj domišljavih mladih glav.

Nepobitno dejstvo je, da daje nova T. U. — ne glede na velike prednosti pri polaganju strokovnega diplomskega izpita — glede polaganja izpitov in sploh glede vseh spornih točk tako veliko avtonomijo posameznim fakultetnim svetom, da bi se s pogajanjem sigurno dal doseči ali po potrebi tudi izsiliti za nas ugoden položaj; saj so sigurno lažja in uspešnejša pogajanja in eventualna borba s posameznimi profesorji (večina je tako zelo uidevna!), kot pa borba na nož proti profesorjem, dekanu, fakultetnim svetom, ostalim dvem tehnikam in ministrstvu skupaj! To velja še prav posebno za slušatelje rudarskega oddelka, ki je edini v državi in torej v svojih zahtevah ne more računati na podporo ostalih dveh tehniških fakultet. Najmanj preuranjeno je bilo o T. U. dokončno sklepati prej, preden smo sploh vedeli, kakšna prav za prav je in kako se bo v praksi izvrševala, to je preden smo imeli v rokah verodostojno mnenje gg. profesorjev in g. dekana. Saj štrajkali bi pozneje še vedno lahko, če je že na vsak način potrebno!

Ugotavljamo, da je bila načelna odklonitev T. U. usodepolno zabloda in pogreška, ki nam utegne povzročiti še nepopravljivo škodo, ker nas znova postavlja v neizvestnost in brezpravno stanje. Prejšnji odbor Zveze ter dekanat sta ustvarila za pogajanja zelo ugodna tla in če smo ta tla sedaj izgubili, je krivda pač na nas samih in na našem nemogočem stališču, oziroma na tistih, ki so nam ga vsilili. Če bi tisti tovariši, ki so tako slepo in fanatično zahtevali odklonitev T. U. v celoti, hoteli priznati dejanske razmere, bi se pač morali premisliti

in iti tisto pot, ki so jo začrtali nekateri lanski odborniki ZSKTF: pot mirnega in preudarnega dela. Sadovi ne bi izostali.

Tako pa nosijo vso odgovornost za vse posledice seveda oni, ki so vse naštetu vedeli, oziroma morali vedeti, pa so sestanek vseeno sklicali in tako vodili, kakor tudi oni, ki so nas napačno in enostransko informirali. Njim je pa tako samo do štrajka radi štrajka, do borbe radi borbe in ne radi uspeha in koristi studentov. Njim veljajo tudi sledeča vprašanja:

Ali se je radi našega štrajka in odklonitve T. U. zboljšal položaj vsaj enega saniega revnega tehnika?

Ali so radi tega kaj svetlejši in zračnejši naši laboratoriji, instituti bogatejši in dotacije večje?

Ali je radi tega ozdravel en sam jetični tehnik?

Odgovarjajte! Prizadeti tehniki zahtevamo računa!

Za konec pa še sledeče:

Mi vsi se borimo za izgradnjo in napredek tako naše tehnike kot sploh cele univerze! Borimo se tudi za znižanje taks, za izboljšanje položaja revnih studentov, za akademski dom in menzo. Za vse to se borimo, pa čeprav tega ne obojamo na veliki zvon in slabega socialnega položaja naših tovarišev ne uporabljamo za zvoneče fraze v demagoških govorih, ampak jim skušamo s stvarnim in resnim delom olajšati ta njihov položaj. Le s stvarnim, prevdarnim in poštenim delom bomo odpravili vse tiste žalostne razmere, ki so jih slikali govorniki na zadnjem sestanku in ki jih ne more odpraviti nobena, še tako idealna Tehnična uredba.

Tehniki.

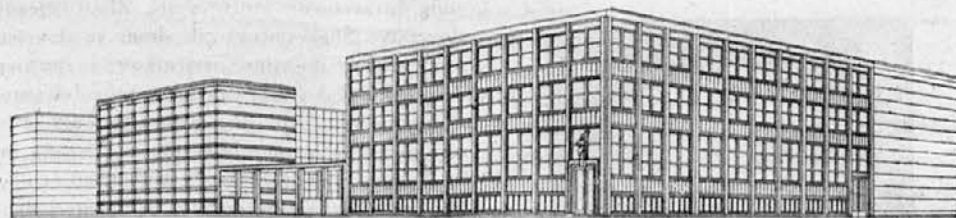
POTREBE

UNIVERZE KRALJA ALEKSANDRA

Nedavno so se mudili v Beogradu zastopniki naših univerzitetnih oblasti in predložili na pristojnih mestih zahteve naše univerze, ki jih je sestavil in sprejel rektorat:

strojni institut, hidrotehnični institut, dodatek za dovršitev univerzitetne knjižnice, dodatek za kemični institut, odkup rudarskega paviljona, oprema anatomskega instituta, akademska menza. Za realizacijo vseh teh zahtev bo potrebnih približno 25 milijonov dinarjev;

spričo velikih dotacij, ki sta jih v zadnjem času dobili univerzi v Beogradu in Zagrebu, upravičeno pričakujemo, da

Projekt novega Strojnega oddelka.

bo vendar enkrat prišel vrstni red tudi na Ljubljano, ki je tako nujno potrebna dotacij. V prihodnjih dneh bo zasedal finančni odbor narodne skupščine, ki bo sklepal o amandmanih, v katerih so vsebovane vse zahteve ljubljanske univerze. Upamo, da bo prosvetni minister g. Magarašević izpolnil svojo obljubo, ki jo je dal ob priliki svojega zadnjega obiska v Ljubljani, ko je delegatom Akademске Akcije zagotovil, da bo osebno podpiral zahteve ljubljanske univerze.

V ospredju letošnjih zahtev naše univerze stojita strojni in hidrotehnični institut, prvega posebno forsira odbor Akademске Akcije. Veselilo nas bo, če bo širokopotezna in grandiozna zgradba

strojnega instituta kmalu stala, obenem se pa sprašujemo, ni li prav tako,

če ne še bolj potrebna izpopolnitev, oziroma zgraditev drugih oddelkov tehnične fakultete, n. pr. gradbenega in rudarskega!

Gotovo je, da je v naši mladi državi dana možnost največjega razvitka posebno gradbenim inženjerjem. Na vsak korak vidimo, kako velika in neodložljiva je pri nas potreba po gradnji cest, železnic, mostov, vodnih zgradb in visokih gradenj, medtem ko je za strojnike pri nas področje udejstvovanja še prav majhno, ko n. pr. pri nas ni nobene večje tovarne strojev. Prav tako bi nujno potreboval kreditov rudarski oddelak, ki je edini na Balkanu, pa životari v sedanjem začasnem paviljonu, pri tem pa vendar tvori rudarstvo eno najvažnejših panog našega narodnega gospodarstva. Seveda bo stavba strojnega instituta v ponos naši univerzi, pričakujemo pa, da bo hkrati zagotovljen tudi hidrotehnični institut, ki je iz narodno gospodarskega stališča najnujnejše potreben.

Stavba strojnega instituta bi stala nasproti tehnike ob Aškerčevi in Murnikovi ulici. Načrte in proračun je izdelal po zamisli g. prof. ing. Lobeta g. ing. arh. Tomažič in so bili že decembra poslani v odobritev gradbenemu ministru.

Med postavkami, ki bodo letos verjetno odobrene, je tudi botanični institut, za katerega se letos z vso silo zavzemajo botaniki in so si znali pridobiti razumevanje na pristojnih mestih. Tudi ta zgradba bo po načrtih stala v bližini tehnike, tako da se bodo ob Aškerčevi ulici poleg tehničnih institutov razvrstili tudi ostali.

Nujno potreben je dodaten kredit za dovršitev univerzitetne knjižnice, za kar bo potreba okoli 4 milijone dinarjev.

Skupno bo stavba stala torej 12 milijonov. Ker je poslopje v surovem stanju že dograjeno, ni dvoma, da se bo potrební denar dobil in gradnja dovršila.

Glede kemičnega instituta pa je položaj tale: lani je bil odobren kredit v znesku dveh milijonov dinarjev, ki pa se je izkazal za 70.000 din premajhnega, ker bo stavba stala na ilovnatem zemljišču in bo treba temelje močno okrepiti. Spričo dejstva, da bodo z gradnjo pričeli marca meseca, bo treba dodatek za kemični institut gotovo izposlovati, s čemer bodo naši kemiki rešeni obupnega položaja, v katerem so sedaj. Važni postavki sta tudi oprema anatomskega instituta in akademska menza. Vprašanje bolnice, oziroma klinike in dopolnitve medicinskega študija pa je sploh poglavje zase, potrebno posebne in energične akcije, ki naj bi to vprašanje čim prej ugodno rešila.

To so v glavnem potrebe, ki jih je letos naša univerza vstavila v svoj pro-

EPILOG

SARAJEVSKOG »KONGRESA«

U brojevima 10 i 16 »Naše misli« od prošle godine pisali smo o sarajevskom »kongresu« kao i o pobudama koje su do njega dovele. Kao što je poznato, trojica gg. studenata iz Zagreba imali su velike ambicije pa su hteli da tekovinu svih nacionalnih jugoslovenskih studenata eskamotiraju u svoj (odnosno nekog velikog Gospodina) džep. Međutim, mala zapreka je bila u tome što su za tu transakciju bila samo dva udruženja, učlanjena u Savez jugoslovenskih nacionalnih organizacija, a sva ostala protiv. Kako je stvar ispala, opisali smo u navedenom broju 16 »Naše misli«. Tamo smo naveli kako su ta dva društva, kao jedina, prisustvovali onome što se odvijalo u Sarajevu. Ovih dana, međutim, izvršni odbor Sjenao primio je službene dopise obih tih udruženja iz Zagreba kojima javljaju da se smatraju za članove Sjnau i da žele i nadalje da sarađuju sa svim ostalim nacionalnim akademskim udruženjima, njegovim članovima.

Komentar nije potreban, podvlačimo samo da smo ovakav svršetak sarajevske pustolovine uvek i očekivali.

Uzgredna primedba

U ovom broju »Naše misli« ima nekoliko članaka koji pesimistički raspravljaju o problemu današnje omladine. Možda će ti članci izazvati diskusiju, možda će se naći da isuviše skeptički gledaju na stvar — u svakom slučaju, vreme je da ispitamo i same sebe. Većtom kritikom starijih nećemo postići ništa, o tome smo se već davno mogli uveriti. Treba jednom i svom vlastitom naraštaju da pogledamo u dušu. Imamo na to puno pravo. Gubili smo mnoge godine radeći na omladinskim stvarima, doživeli smo zbog toga mnogo ličnih tragedija, i zato je opravdano da jednom zapitamo da li je taj rad doneo ploda. I, više, može li takav rad, u današnjim prilikama, uopšte i doneti ploda. Želimo, dakle, da idealne mlade ljude sačuvamo od razočarenja koja smo, eventualno, sami doživeli. Zato su te autokritike i dobronamerne i korisne. Korisne i apsolutno i relativno. Apsolutno već same po sebi jer će, nadamo se, doprineti nešto poznavanju omladine od koje se toliko mnogo očekuje... A relativno jer će, i tome se nadamo, po gdekojeg mladog idealistu uputiti pravilnijim putem nego što su išli neki njegovi stariji drugovi. Već i samo jedan takav slučaj potpuno će opravdati ovo naše »gledanje u dušu«. Jer, ako se pokaže da je skeptično mišljenje o današnjoj omladini opravdano, biće ne mala zasluga što smo ma i jednog čoveka sačuvali od toga da žrtvuje svoje snage uzaludnim naporima.

A ako se pokaže da je skeptično mišljenje o današnjoj omladini neopravdano? Biće nam drago. Radovaće nas ako se utvrdi da je krivica samo do ispiti-vača što su došli do negativnih zaključaka. Ali, u tom slučaju nas zanima put kojim se dolazi do samih pozitivnih zaključaka. To ne zbog nas nego zbog onih koji dolaze za nama a koje bismo svakako hteli spasiti od neprijatnih iskustava. Što se nas tiče, mi smo svoja iskustva već stekli.

Samokritike, dakle! Olakšajmo mladima put da ne bi pali u zablude koje su nas stale toliko nepotrebnog truda. Ako smo, možda, pogrešili, neka te pogreške budu od koristi onima koji bi hteli da idu istim putem. Sprečimo mnoga razočarenja na taj način.

R. Marušić.

Najbolji je oni, od katerega ima narod korist

(Koran)